

La identitat cristiana també s'expressa al món digital

O ets natiu digital o immigrant digital; en ambdós casos les noves tecnologies afecten a tots. El Sant Pare recentment n'ha parlat d'això i ha encoratjat els cristians perquè passar pels carrers digitals no sigui tan sols un estar connectats sinó una veritable trobada entre persones. Us oferim un article amb orientacions pràctiques que ajudin a educar els fills a fi que això sigui com ens demana el papa Francesc.

21/01/2014

Les noves generacions han nascut en un món interconnectat, al qual els seus pares no hi estaven avesats. Accedeixen molt aviat a Internet, a les xarxes socials, als xats, a les videoconsoles. La capacitat d'aprenentatge en aquest àmbit avança al mateix ritme vertiginós amb què es desenvolupen les tecnologies.

Des d'edats primerenques els nens i els joves són exposats a un univers aparentment sense fronteres. Aquesta situació ofereix una gran quantitat de beneficis, però alhora comporta alguns riscos que fan més necessària la proximitat i l'orientació dels pares.

Convé apropar-se positivament a l'«era digital», perquè com assenyala

Benet XVI, «si es fa servir amb saviesa, pot contribuir a satisfer el desig de sentit, de veritat i d'unitat que continua sent l'aspiració més profunda de l'ésser humà» [1]. La realitat però, presenta fets que no es poden ignorar: per exemple, que la sobreexposició dels nens a les pantalles ha estat associada a riscos de salut com l'obesitat, i a conductes agressives o problemàtiques a l'escola.

La tecnologia vertebrada en gran mesura la vida dels homes i dones d'avui. Hem de canalitzar-la perquè l'ús ens ajudi a desenvolupar-nos com a persones, a estar atents perquè els fills la utilitzin de forma adequada. Educar requereix una bona dosi de paciència i planificació, però quan es parla de noves tecnologies cal, a més, que els pares adquireixin un cert coneixement, algunes idees i una mica de pràctica,

per formar-se un criteri i orientar els fills encertadament.

Cada cop més, els dispositius tecnològics són connectats a Internet. Això permet arribar a audiències molt àmplies i obre la possibilitat de difondre missatges de forma immediata i pràcticament sense cost. S'hi genera una incertesa de qui tindrà accés a aquests continguts i quan ho farà.

L'experiència dels últims anys ensenya que les noves tecnologies no són una simple eina que permet obtenir una millora en l'extensió i el nivell de la comunicació, sinó que en certa manera han passat a constituir un ambient, un lloc [2], han esdevingut en un dels teixits connectius de la cultura, mitjançant el qual s'expressa la identitat [3].

El món digital, un espai on expressar la identitat cristiana

Part de la tasca dels pares cristians d'avui és ensenyar a santificar aquest ambient, ajudant els nois a comportar-se virtuosament en el món digital, fent-los veure que també és un àmbit per expressar la identitat cristiana. Amb els canvis continus i radicals no seria eficaç facilitar tan sols un llistat de regles, que de seguida quedarien obsoletes; l'obra educativa ha de cercar la formació en virtuts. Només d'aquesta manera, nens i joves podran portar una vida bona, ordenant les passions, controlant els actes i superant amb alegria els obstacles que els impedeixin la consecució del bé en l'esfera digital. Com assenyala el papa Francesc **«la problemàtica no és principalment tecnològica. Ens hem de preguntar si som capaços, també en aquest camp, de dur Crist, o millor, de portar a la trobada de Crist?»** [4]

Alhora, per evitar posar en perill innecessari els fills, cal estudiar a partir de quin moment és oportú que utilitzin dispositius digitals, i quins s'ajusten més a la maduresa pròpia de l'edat. En moltes ocasions, serà possible «incloure l'ús d'un filtre tecnològic en els dispositius, per protegir el més possible de la pornografia i d'altres amenaces» [5], sabent, a la vegada, que la vida virtuosa és l'únic filtre que no falla i està disponible de manera contínua.

Virtuts en joc: importància del bon exemple

La família és escola de virtuts: creixen mitjançant l'educació, mitjançant actes deliberats i amb l'esforç perseverant. La gràcia divina les purifica i les eleva [6]. Sent la família el lloc on s'aprenen les primeres nocions del bé i del mal, dels valors, és a la llar on es va

construint l'edifici de les virtuts de cada xiqueta i de cada xiquet.

Hi ha estils de vida que faciliten la trobada dels fills amb Déu, i altres que ho dificulten. És lògic que els pares cristians procurin formar en els fills una mentalitat i un cor cristians i que posin els mitjans perquè la família sigui una escola de virtuts. La meta és que cada fill aprengui a prendre les seves decisions amb maduresa humana i espiritual, de forma adequada a l'edat. Les noves tecnologies són un aspecte més que hauria de ser present en les converses i també en les regles organitzatives de la llar, que solen ser poques i depenen de l'edat dels fills.

Les virtuts no poden viure de manera aïllada, en uns aspectes concrets de la vida i no en altres. Per exemple, ajudar un noi que no sigui capritxós en el menjar o el joc

l'ajudarà també a comportar-se millor en el món digital, i viceversa.

Les noves tecnologies atrauen tothom. Ensenyar virtuts implica que els pares han de saber contagiar l'exigència personal, donant exemple de moderació. Si els nois són testimonis de les nostres lluites, se sentiran estimulats a posar més de la seva part. Per exemple, prestar atenció a parlar amb ells: deixar el diari de costat, treure el so de la televisió, centrar la mirada en qui parla, no estar pendent del telèfon. I quan és una conversa important, s'apaguen els dispositius perquè no ens interrompin. **«L'educació els exigeix comprensió, prudència, saber ensenyar, i per damunt de tot, saber estimar; i tenir el delit de donar bon exemple» [7].**

Educar de ben petits

La infantesa és el moment quan hom comença a practicar les virtuts i a

aprendre el bon ús de la llibertat. De fet, en aquesta etapa es donen els períodes sensitius per desenvolupar amb més facilitat el caràcter: podem dir que es construeixen les autopistes que es recorreran a la vida.

Encara que tota regla general es pot matisar, l'experiència de molts educadors diu que quan els fills són molt joves és preferible que no tinguin dispositius electrònics avançats (tabletes, smartphones, consoles). També per motius de sobrietat, és aconsellable que siguin de propietat de la família i que, en general, es tendeixi a utilitzar-los en llocs comuns, amb un pla per ajudar els fills a moderar-ne l'ús, amb normes i horaris familiars que protegeixin altres temps fonamentals per a l'estudi, el descans i la vida de família, i que permetin aprofitar el temps i descansar les hores oportunes.

Al mateix temps que els nens coneixen els beneficis i els límits del món digital, convé ensenyar el valor del contacte humà directe que cap tecnologia pot substituir. En el moment adequat, cal acompanyar per l'ambient digital com un bon guia de muntanya, perquè no es facin mal ni ho causin als altres. Consultar junts Internet, "perdre temps" jugant en una consola o fixar la configuració d'un smartphone són oportunitats concretes per a entaular converses més profundes. «Els pares i els fills haurien de discutir junts allò que es veu i experimenta en el ciberespai. També és útil compartir amb altres famílies que tenen els mateixos valors i preocupacions» [8].

A aquestes edats, seria desproporcionat que tinguéssin dispositius que estiguin connectats constantment a Internet. És millor que segueixin un pla d'accés de temps determinat, que es connectin

només en llocs i horaris clars (desconnectant-se o apagant-ho per les nits), alhora que se'ls ensenya a protegir-se de situacions perilloses, que tinguin la tranquil·litat de poder recórrer sempre als pares. Com ensenyava sant Josepmaria, **«l'ideal dels pares es concreta més aviat a ésser amics dels fills: amics als quals es confien les inquietuds, amb qui es consulten els problemes, i dels quals hom espera un ajut eficaç i amable»** [9].

En arribar a l'adolescència

Els fills, en arribar a l'adolescència, reclamen amb gran força unes quotes de llibertat que en molts casos no són capaços de manejar adequadament. Això no vol dir que calgui privar-los de l'autonomia que els correspon; es tracta d'una cosa molt més difícil: cal ensenyar-los a administrar la llibertat responsablement. Només llavors

seran capaços d'aconseguir un eixamplament de mires que els permeti aspirar a objectius alts.

Com afirma Benet XVI, «educar és dotar les persones d'una veritable saviesa, que inclou la fe, per entrar en relació amb el món; equipar-los amb suficients elements en l'ordre del pensament, dels afectes i dels judicis» [10]. A l'adolescència la formació s'adquireix lliurement i, a part de les lògiques regles de la vida familiar, els pares tenen un recurs fonamental: el diàleg. És important explicar el perquè d'alguns comportaments, percebuts potser pel jove com formalismes, o les raons de fons d'algunes maneres de fer que poden ser vistes com a límits, i que en realitat no són simples prohibicions sinó grans afirmacions en què es forja una personalitat autèntica, que sap anar contracorrent. És més eficaç mostrar com la virtut és atractiva ja ara, fent

presentes els ideals magnànims que omplen els seus cors, els grans amors que els mouen: la lleialtat cap als amics, el respecte als altres, la necessitat de viure la tempraça i la modèstia, etc.

La tasca dels pares es facilita quan coneixen els interessos dels fills. No es tracta d'espigar, sinó de generar la confiança suficient perquè se sentin còmodes parlant d'allò que els atrau, de saber què els interessa i, si escau, compartir temps i aficions amb ells. Hi ha joves que escriuen blocs o fan servir les xarxes socials i els pares no els coneixen o no n'han llegit cap dels textos, de manera que el fill pot pensar que allò que ells fan no interessa o no agrada als pares. Per a alguns pares, veure sovint què escriuen i creen els fills a Internet suposarà un grat descobriment i un motiu d'enriquiment de la conversa i la vida familiar.

També a aquestes edats és convenient fomentar el valor de l'austeritat pel que fa als dispositius, *gadgets* i programes (aplicacions, etc.). Ensenyar a viure el despreniment, no només pel que costa el maquinari i el programari, sinó per «no deixar-se dominar per les passions, passar d'una cosa a una altra sense discerniment, seguir la moda del moment» [11], la qual cosa en ocasions és un comportament induït per les empreses, i del qual no poden lliurar-se fàcilment.

També serà una forma d'ensenyar a viure la moderació amb el temps que passen a les xarxes socials, videoconsoles, jocs en línia, etc. En proposar a casa aquestes línies compta molt la capacitat d'explicar-se i, sobretot, la coherència dels pares: viure-les personalment és la millor manera de comunicar-les en un ambient d'afecte i llibertat.

Saber explicar els perquès no requereix tenir un coneixement tècnic avançat. En molts casos els consells que els nois necessiten per desenvolupar-se en els ambients digitals són els mateixos que apuntalen el comportament en els espais públics: bones maneres, pudor, respecte al proïsme, cura de la vista, domini de si, etc.

D'acord a l'edat de cada fill, és crucial mantenir converses profundes sobre l'educació de l'afectivitat i la veritable amistat. Paga la pena recordar als nois que allò que es publica a la xarxa sol ser accessible a un gran nombre de persones arreu del món i que gairebé totes les accions que es fan al mitjà digital deixen un rastre al qual hom pot accedir a través de recerques. El món digital és un gran espai en el qual cal moure's amb naturalitat i, ahora, amb molt sentit comú. Si al carrer, al noi no se li ocorre parlar amb el

primer amb qui es creua, a la xarxa, tampoc. Una fluida comunicació familiar ajudarà a entendre tot això, i a crear un ambient de confiança en el qual es puguin resoldre els dubtes i expressar les incerteses.

Juan Carlos Vásconez

@jucavas

.....
[1] Benet XVI, *Missatge per a la XLV Jornada Mundial de les Comunicacions Socials* (2011).

[2] Cf. Benet XVI , *Missatge de la XLVII Jornada Mundial de les Comunicacions Socials* (2013).

[3] Cf. Benet XVI, *Missatge per a la XLIII Jornada Mundial de les Comunicacions Socials*, (2009).

[4] Papa Francesc, *Discurs al Consell Pontifici per a les Comunicacions Socials*, 21 setembre de 2013, núm. 3.

[5] Pontifici Consell per a les Comunicacions Socials, *L'Església i Internet*, (2002), núm. 11.

[6] Cf. Catecisme de l'Església Catòlica, n. 1839.

[7] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 27

[8] Pontifici Consell per a les Comunicacions Socials, *L'Església i Internet*, (2002), núm. 11

[9] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 27

[10] Benet XVI, *Discurs als bisbes italians*, 27 maig 2008, "L'emergència educativa", n. 11

[11] Papa Francesc, *Discurs a la Basílica de Santa Maria la Major* 4 de maig de 2013, núm. 3.

.....

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca/article/la-identitat-
cristiana-tambe-sexpressa-al-mon-
digital/](https://opusdei.org/ca/article/la-identitat-cristiana-tambe-sexpressa-al-mon-digital/) (08/04/2025)